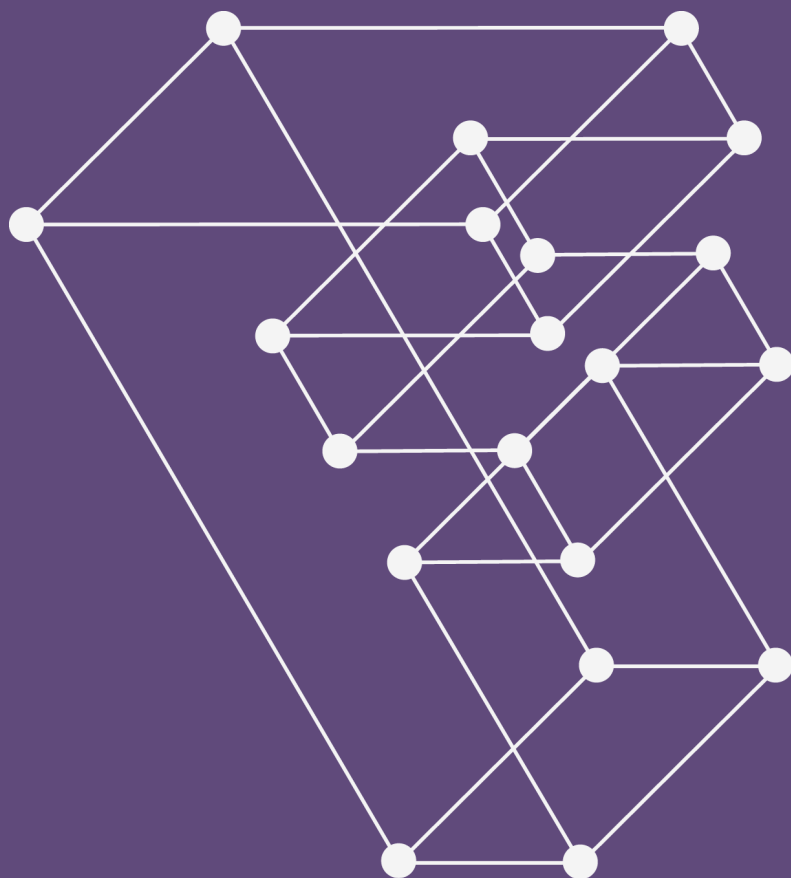

Forskerforbundets studentpolitikk

Innhold

INNLEDNING	3
STUDIEFINANSIERING	3
STUDENTVELFERD	3
STUDENTDEMOKRATI OG MEDBESTEMMELSE	4
FINANSIERING OG FUNKSJON	4
ARBEIDSMILJØ OG ARBEIDSVILKÅR	5
HØYERE UTDANNING OG DIGITALISERING	5
KVALITET I HØYERE UTDANNING	6
VERDSETTING AV UTDANNINGSFAGLIG KOMPETANSE	7
UTDANNING SOM GIR GOD LÆRING	7

Innledning

Lik rett til utdanning er et grunnleggende prinsipp i utdanning i Norge. Utdanning, forskning og kompetanse er de viktigste innsatsfaktorene for verdiskaping i Norge, og helt nødvendig for å opprettholde og videreutvikle demokratiet og velferdssamfunnet. Utdanning og kompetanse gir verdifulle bidrag til vår selvforståelse, kultur og generelle kunnskapsnivå. Et høyt utdanningsnivå i befolkningen har betydning for den økonomiske veksten, samtidig som det gjør arbeidsstyrken mer produktiv og omstillingsdyktig. For Norge er det avgjørende at universitetene og høyskolene leverer kunnskap av høy kvalitet og gode kandidater til samfunnet. En høyt utdannet arbeidsstyrke, er en omstillingsdyktig arbeidsstyrke.

Akademisk frihet er en forutsetning for studier og forskning. Universitetene er en sentral arena for samfunnsdebatt og kritisk diskusjon. Uavhengig studieretning eller fremtidig yrke trengs det kontinuerlig arbeid for akademisk frihet i Norge og internasjonalt.

Forskerforbundet student er opptatt av kvaliteten i høyere utdanning og at studentene utfordres og ivaretas på en god måte. Dagens studenter representerer framtidens forskere og kunnskapsarbeidere, og deres erfaringer fra høyere utdanning er viktige for utviklingen i sektoren. Forskerforbundet ønsker derfor å satse på studenter som en viktig del av medlemsmassen og la deres stemme bli hørt. Samarbeid, inkludering og dialog er en sentral del av universitetsdemokratiet og fagforeningers praksis. Studentene er avhengig av universitetene, universitetene er avhengig av studentene. Sammen står vi sterkere.

Dette dokumentet sammenfatter hovedtrekkene i Forskerforbundets studentpolitikk.

Studiefinansiering

I Norge er det lik rett til utdanning, og offentlig høyere utdanning skal derfor være gratis. Studiefinansieringen som tilbys må gjøre det mulig for alle å studere, uavhengig av livsfase og bakgrunn, og på tvers av mindretall og minoriteter i befolkningen. God studiefinansiering er viktig for å sikre sosial mobilitet, god studieprogresjon og minst mulig frafall i høyere utdanning.

- Forskerforbundet student mener at statlige studiestøtteordninger bør inkludere finansiering tilsvarende 1,5 G årlig fordelt på 11 måneder.

Studentvelferd

I tillegg til finansiering er studentvelferd en viktig forutsetning for gjennomføring av studiet, god studieprogresjon og sosial mobilitet. Det begynner med at studentene trenger et sted å bo når de er kommet inn på et studium. En fortsatt økt satsing på studentboliger er en forutsetning for et godt utdanningstilbud.

Forskerforbundet student mener at samskipnadsordningen sammen med studiefinansieringen er avgjørende for at studentene skal kunne gis mulighet til å studere på heltid. Økningen i antall studenter innenfor høyere utdanning har gjort at studentvelferd og samskipnadens rolle er blitt enda viktigere for gjennomføring av studiene. Hensynet til ulike behov er ivaretatt gjennom de vide rammene som driften til samskipnaden er underlagt.

Studenter sliter i større grad nå enn før med psykisk helse ifølge SHoT-undersøkelsen¹ 2018. Forskerforbundet student krever at institusjonene tar ansvar for situasjonen og bidrar til å arbeide for en løsning.

¹ Studentenes helse- og trivselsundersøkelse, <https://www.studenthelse.no/>

Forskerforbundet student vil arbeide for:

- Et studentombud på alle universiteter og høyskoler.
- Å støtte NSOs mål om nasjonal dekningsgrad av studentboliger tilsvarende 20 prosent.
- Bedre psykisk helsevern for studenter

Studentdemokrati og medbestemmelse

Den frihet som samskipnadene har i dag til å bestemme hva slags tjenester de skal tilby, åpner for at den enkelte samskipnad kan tilpasse seg studentenes lokale behov på stedet. Forskerforbundet student mener dette er positivt og må videreføres. Forskerforbundet student mener at det ikke skal åpnes for at institusjoner kan velge om de skal være tilknyttet en studentsamskipnad eller ikke. En obligatorisk ordning er den beste måten å sikre studentene en helhetlig studentvelferd og garantere for studentenes innflytelse på den velferden som skal ytes.

Forskning levner liten tvil om at det å være del av et fagmiljø har stor påvirkning på hvorvidt studenter fortsetter studiene eller faller fra. Institusjonene har derfor et ansvar for å bidra til utvikling av gode læringsmiljøer hvor studentene blir invitert med som fullverdige deltakere i sitt fagmiljø fra første studiedag.

Tiltak som sikrer likestilling i akademia må også prioriteres, både for ansatte og studenter. I akademia, som ellers i samfunnet, er det viktig med rollemodeller på de studier der det ene kjønn er underrepresentert. Det er også viktig at akademiske institusjoner og profesjoner gjenspeiler kjønnsfordelingen i samfunnet generelt, på alle nivåer.

Universitetene og høyskolene skal i sitt valg av styringsstruktur opptre ryddig og følge lov- og avtaleverk slik at både studenter og ansatte får innsyn og reell medbestemmelse.

Et fagmiljø består av både studenter og vitenskapelig ansatte, studenter må derfor være fullverdige deltakere i det akademiske fellesskapet. Det er viktig at de studenter som har behov for tilrettelegging får tilgang til det.

Forskerforbundet student vil arbeide for:

- At studentene skal ha mulighet til å påvirke sin utdanning, og få veiledning og oppfølging underveis i studieårene.
- Obligatorisk ordning med studentsamskipnader.
- At studentene skal ha mulighet til å systematisk evaluere studiene.
- At utdanningsinstitusjonene skal legge til rette for å oppfordre til studentpolitisk arbeid, og studentpolitisk arbeid skal være gyldig fravær.

Finansiering og funksjon

Finansieringen av norsk høyere utdanning skal sikre stabile rammevilkår for institusjonene. Sektoren må være dimensjonert på en måte som tilrettelegger for sterke fagmiljøer og studentaktive og innovative undervisningsmetoder.

Den kraftige veksten i antall studenter er en positiv utvikling. Imidlertid er mange studiesteder ikke bygget for dagens studenttall, noe som fører til plassmangel og dårlige arbeids- og studiemiljø. En indikasjon på dette er at disponibelt areal per student og ansatt ved statlige universitet og høyskoler er redusert fra 16,0 m² til 13,8 m² fra 2007 til 2015.

Kvalitet i utdanningen henger derfor sammen med tilgang til egnede undervisningslokaler, arbeidsplasser, bibliotekressurser, gode digitale løsninger og annen infrastruktur som fremmer læringsforholdene. En tredjedel av den statlige eiendomsmassen i universitets- og høyskolesektoren er i en dårlig tilstand ifølge Riksrevisjonen, og behovet for nybygg er stort, blant annet på grunn av studentveksten. Forskerforbundet mener at regjeringen må oppgradere undervisningsbygg og infrastruktur slik at læringsforholdene blir optimale.

Det er all grunn til å forvente at tilstrømmingen til høyere utdanning, både av nye studenter og studenter på etter- og videreutdanning, vil fortsette å øke som følge av befolkningsøkning alene. Dette er både ønskelig og nødvendig, men stiller krav til funksjonelle utdanningsinstitusjoner, gode studietilbud og økonomiske rammevilkår som gjør det forutsigbart og gjennomførbart å studere.

Høyere utdanning skal inneha høy kvalitet og godt faglig innhold. Det er viktig at institusjonene er internasjonalt orienterte og forskningsbaserte.

Forskerforbundet student vil arbeid for at universiteter og høyskoler får den finansieringen som kreves slik at underviserne kan holde en høy kvalitet på undervisningen, få mer tid til faglig oppdatering, og færre arbeidsoppgaver som tidligere har blitt pålagt dem grunnet besparinger.

Arbeidsmiljø og arbeidsvilkår

Trivsel er en viktig forutsetning for et godt arbeidsmiljø. Ansatte som trives er også mer produktive ansatte, og studentene ønsker selvsagt motiverte og produktive undervisere og forskere i UH-sektoren. Arbeidsmiljø handler også om en del av studentenes framtidige arbeidsvilkår. Hensiktsmessige arbeidslokaler og kontorplasser er viktig for å utføre godt arbeid. Arbeidsplassen må tilpasses arbeidet, og ikke omvendt. Studentene må ha tilgang til veiledere uten å risikere å forstyrre andre ansatte. Tillit og autonomi er viktige arbeidsvilkår, som forutsetter medbestemmelse og medvirkning i UH-sektoren. At ansatte har tid til FoU-oppgaver er viktig for kvalitet i undervisning og forskning. At dette kan gjennomføres innenfor normalarbeidsdagen er et mål. For studentene er det viktig med kunnskap om rettigheter og plikter i arbeidslivet, ved inngangen til arbeid etter endt høyere utdanning.

- Hensiktsmessig utforming av arbeidsplasser som gir studentene god tilgang til veileder
- Medbestemmelse og tillit er viktige arbeidsvilkår for framtidige arbeidstakere
- Kunnskap om rettigheter og plikter i arbeidslivet

Høyere utdanning og digitalisering

For å kunne nå framtidens mål om kompetanse og behov for fleksibilitet i studiene, ser Forskerforbundets student det som viktig at det finnes en god digital plattform innen høyere utdanning. Digitale verktøy er viktige for dagens undervisningspraksis, og vil bli anvendt i stadig flere sammenhenger. Det er likevel viktig å understreke at god undervisning også skjer i menneskemøter og gjennom studentaktive undervisningsformer i grupper, i laboratorier, og i felten.

Det moderne arbeidslivet krever en større bredde av kunnskap, og det blir stadig viktigere at man som ansatt holder seg faglig oppdatert. Det er viktig at dagens studenter er forberedte på morgendagens arbeidsliv. Kravet om livslang læring stiller også krav til tilgjengelighet på studier i hele landet.

Forskerforbundet student mener:

- Manglende kompetanse er en av digitaliseringens største utfordringer. Derfor krever vi tilgang til digital kunnskap for studenter på institusjonene.
- Det vil være viktig med digitale løsninger slik at utdanning blir tilgjengelig for alle.
- Mer økonomisk støtte til små utdanningsinstitusjoner i distriktene.
- Tilgang på gode digitale løsninger vil være viktig
- Undervisere må ha kompetanse på ulike digitale løsninger tilpasset ulike studentgrupper

Kvalitet i høyere utdanning

Kvalitetsreformen som ble innført i 2003 skulle gi økt studiekvalitet ved tettere oppfølging av den enkelte student og raskere gjennomstrømming. Likevel er antallet som gjennomfører på normert tid og antallet studenter per lærer omtrent uforandret. Høyt frafall og dårlig gjennomføring i høyere utdanning er fortsatt en stor utfordring som må utredes bredt og løses på nasjonalt nivå.

I dag tjener institusjonene økonomisk på at flest mulig studenter gjennomfører. At institusjonene får midler etter antall avlagte studiepoeng har ført til et overopptak av studenter som går på bekostning av kvaliteten i undervisningstilbudet. Det er derfor nødvendig å gjenopprette balansen mellom antall fullfinansierte studieplasser i grunnbevilgningene og det faktiske studentantallet på institusjonene. Forskerforbundet student mener insentivordningen må endres fra å premiere kvantitet til å premiere kvalitet i gjennomføringen.

Forskerforbundet student er positive til målsettingene som følger av kvalitetsmeldingen (Meld.St.16, 2016–2017), men bemerker at kvalitetsutvikling av undervisningen og tettere studentoppfølging krever tid og ressurser.

Et hovedmål for Forskerforbundet student er at basisbevilgningene til utdanning må styrkes i tråd med de økte forventningene i kvalitetsmeldingen. Økte grunnbevilgninger vil gi større langsiktighet og forutsigbarhet i arbeidet for bedre undervisningskvalitet og studentoppfølging.

Forskerforbundet student støtter arbeidet med å utvikle en nasjonal strategi for utdanningskvalitet, og slutter seg til grunnprinsippene om NOKUTs tilsynsvirksomhet og styrking av NOKUTs bidrag til kvalitetsheving i universitets- og høyskolesektoren. Dette kan bidra til bedre og mer kontinuerlig kvalitetsarbeid ved landets universiteter og høyskoler.

Høyere utdanning skal bidra til god samfunnsutvikling, og forutsigbare nasjonale rammer er en viktig faktor for å sikre likeverdige utdanningstilbud av høy kvalitet. Det er viktig at strukturelle og organisatoriske endringer i universitets- og høyskolesektoren ikke går på bekostning av kvalitet i høyere utdanning.

Høyere utdanning skal bidra til god samfunnsutvikling, og forutsigbare nasjonale rammer er en viktig faktor for å sikre likeverdige utdanningstilbud av høy kvalitet. Det er viktig at strukturelle og organisatoriske endringer i universitets- og høyskolesektoren ikke går på bekostning av kvalitet i høyere utdanning.

- Bedre tid til FoU oppgaver
- Tverrfaglighet som kvalitetskriterium og valgmulighet
- Kvalitetssikring av tilbud
- Oppdatert pensumlitteratur forankret i forskning

Verdsetting av utdanningsfaglig kompetanse

Utdanningskvalitet sikres ved at undervisning er et verdsatt og prioritert arbeidsområde for vitenskapelige ansatte i universitets- og høyskolesektoren. Kvalitet krever også sterke fagmiljøer, kollegiale fellesskap og en kultur for samarbeid og læring der forskning og utdanning er to sidestilte kjernevirksomheter.

NOKUTs underviserundersøkelse (2016) viser at også undervisere i høyere utdanning selv har en oppfatning av at studentaktivitet og tett oppfølging er suksessfaktorer. Det er i stor grad de samme personene som utfører både forskning og undervisning, med mål om å være verdensledende på begge områder. Å løfte studiekvaliteten ytterligere krever konkrete satsinger som frigjør tid til undervisning og tilrettelegger for studentnære undervisningsformer, oppfølging og dialog.

Et tiltak er iverksette en meritteringsordning som kan bidra til å utvikle og verdsette god undervisning. Kriteriene for merittering må være tydelige og overførbare slik at ansatte kan ta med seg meritteringen ved skifte av jobb og virksomhet. Videreutvikling av ordningen med Sentre for fremragende utdanning er et annet tiltak som kan bidra til økt status for undervisningsgjerningen.

Strukturreformen i høyere utdanning har økt kvalitet i utdanning og forskning som mål. Med nytt institusjonslandskap er det likevel grunn til å tro at forskjellene i undervisningsarbeidet er like store innad på institusjonene som mellom dem. Som ledd i oppfølging av reformen, mener Forskerforbundet student at Kunnskapsdepartementet må initiere en ny utredning om arbeidsvilkårene i academia, og hvordan disse bidrar til eller hemmer studiekvalitet. Det finnes heller ingen nasjonale krav til hva pedagogisk kompetanse er eller skal være, og institusjonene bestemmer selv hvordan undervisningsarbeid vektlegges. Kravet til pedagogisk kompetanse bør formaliseres i større grad enn i dag.

- Høyere verdsetting av undervisningskompetanse
- Krav til pedagogisk kompetanse
- Ny utredning om arbeidsvilkår i academia
- Satsing på økt kompetanse og tverrfaglighet hos studieveiledere

Utdanning som gir god læring

Lik rett til utdanning innebærer at det offentlige har ansvar for å sikre nødvendig utstyr til god undervisning og rammevilkår som gjør det mulig å tilby utdanninger som motiverer til gjennomføring og inkluderer studentaktiv læring.

En nødvendig forutsetning for kvalitet i utdanningen er at all høyere utdanning skal være forskningsbasert, slik universitets- og høyskoleloven § 2.1 tilsier. Studentene skal introduseres for og involveres i forskningsaktiviteter underveis i studiene, og det må være en tett kobling mellom forskning, undervisning og praksis. Det forutsetter at de vitenskapelig ansatte som hovedregel er ansatt i kombinerte stillinger med rett og plikt til å drive både FoU-arbeid og undervisning. Forskerforbundet student støtter at forskningsprosjekter bør etterstrebe studentinvolvering, allerede fra BA-nivå. Å skape interesse for og kunnskap om forskning er dessuten en investering som kan bidra til å møte rekrutteringsutfordringer i forskningssektoren på sikt.

Hva som definerer god kvalitet i studiene må vurderes med hensyn til studiets egenart og fagtradisjoner, men Forskerforbundet student støtter prinsippet om at studentene vil tilegne seg ulike ferdigheter når de møter variasjon i arbeids- og vurderingsformer. Vurderingskriterier som beskriver kvalitative krav utover bare bestått, vil stimulere studenter og undervisere til bedre kvalitet i utdanningen.

En utarbeidelse av sensorveiledning for evaluering kan være et av flere grep for å sikre jevnere kvalitetskriterier, men Forskerforbundet student mener en nasjonal standard vil frata UH- sektoren autonomi og mangfold. Forskerforbundet student støtter en kvalitetssikring av karaktersetting og mener at bruk av eksterne sensorer vil være et riktig steg i så måte. Pålegg om og bevilgninger til økt bruk av ekstern sensur er også et tiltak for å hindre kvalitetsforskjeller og karakternivåforskjeller mellom institusjonene.

Forskerforbundet student støtter et krav om at utdanningsinstitusjonene skal ha ordninger for samhandling med samfunns- og arbeidsliv tilpasset studiets egenart og profil. Tiltak som utveksling og internasjonalisering kan bidra til å sikre global konkurransedyktighet, og arbeidstakere med internasjonal kunnskap og erfaring.

At unge og voksne velger utdanninger som gir gode jobbmuligheter er viktig. Samtidig vet ingen helt hva framtidige behov vil bli. Forskerforbundet student støtter derfor at alle utdanningsinstitusjoner tilbyr gode karriereveiledningstjenester til alle studenter, med tydelige kompetansekrav tilknyttet tjenesten. All kunnskap om frafall og gjennomføring i høyere utdanning viser at bedre tilgang til karriereveiledning er av stor betydning – både i forkant av, i løpet av og ved endt studieløp. Parallelt støtter Forskerforbundet student en styrking av kunnskapsgrunnlaget om karriereveiledning. Mer forskning på eksempelvis studentenes behov for og utbytte av veiledning og karrierelæring, er nødvendig for å kunne utvikle og implementere hensiktsmessige karriereveiledningstiltak.

Forskerforbundet student vil arbeide for:

- Bedre vurderingskriterier og krav til ekstern sensor
- Bedre integrering i faglige fellesskap
- Bedre involvering av studenter i forskningsaktiviteter
- Hindre kvalitetsforskjeller mellom institusjonene
- Bedre karriereveiledningsmuligheter

Teksten er en sammenfatning av Forskerforbundets politikk som berører studenter, hentet fra verdiplattformen, arbeidsprogrammet, politikkdokumenter, høringsuttalelser og innspill fra studentutvalget.

[Forskerforbundets innspill til karriereveiledningsutvalget](#) (NOU 2016:7)

[Forskerforbundets innspill til høring om nasjonale deksamener](#) (2015)

[Forskerforbundets innspill til NOKUTs studietilsynsforskrift](#) (2016)

[Forskerforbundets verdiplattform](#)

[Forskerforbundets arbeidsprogram](#) (2019–2021)

[Forskerforbundets innspill til statsbudsjett 2021](#) (des. 2019)

[Unios innspill til statsbudsjett 2021](#) (des. 2019)

[Forskerforbundets innspill til revisjon av langtidsplanen](#) (sept. 2017)

[NSO, studentenes kvalitetsmelding](#) (2016)

[Kultur for kvalitet. Stortingsmelding 16 \(2016-2107\)](#)

[Forskerforbundets innspill til stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning](#) (2016)

[Forskerforbundets kommentarer til gjennomgang av studentsamskipnadsordningen](#) (2006)

- Forskerforbundet er landets største og ledende fag- og interesseorganisasjon for ansatte i forskning, høyere utdanning og kunnskapsformidling.
- Forskerforbundet er tilsluttet Unio – hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede.
- Forskerforbundet arbeider for høyere lønn og bedre arbeidsvilkår for medlemmene.
- Forskerforbundet ivaretar medlemmenes interesser i forsknings- og utdanningspolitiske spørsmål.

